

Startnotitie warmteprogramma

Datum: 18 maart 2025

Inleiding

Het warmteprogramma is een verplicht programma dat de gemeente moet opstellen en waarin de gemeente haar plannen beschrijft voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving voor de komende 10 jaar en wordt elke 5 jaar geactualiseerd. Het warmteprogramma geeft de plannen aan voor de transitie van aardgasvrije verwarming van gebouwen naar een duurzame warmtevoorziening in de gemeente. Het warmteprogramma dient uiterlijk eind 2026 te worden vastgesteld.

Aanleiding

In 2019 is in het Nationaal Klimaatakkoord afgesproken dat de regievoering van de Warmtetransitie van de gebouwde omgeving wordt uitgevoerd door de gemeenten. Eind 2021 hebben alle gemeenten in Nederland een Transitie Visie Warmte (TVW) opgesteld. In de TVW zijn de plannen aangegeven hoe de gemeente verwacht de transitie naar duurzame warmte te gaan uitvoeren. De TVW wordt elke 5 jaar geactualiseerd. Door inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2024 is het vervolg van de TVW nu een Warmteprogramma. Kortom het warmteprogramma is een actualisatie van de TVW.

Het warmteprogramma is op basis van wetgeving een verplicht programma waarvoor specifieke eisen gelden. Ook gemeente Vlieland zal een warmteprogramma op moeten stellen.

Doelstelling

Voor eind 2026 dient gemeente Vlieland een Warmteprogramma te hebben vastgesteld die voldoet aan de gestelde landelijke eisen. In het Warmteprogramma worden de nieuwe ontwikkelingen en inzichten zoveel als mogelijk meegenomen en afgewogen. Het Warmteprogramma zal in samenhang met andere opgaven worden gezien en in samenwerking met bewoners, ondernemers en andere stakeholders worden opgesteld. Om het Warmteprogramma voor eind 2026 te kunnen vaststellen dient in eerste helft van 2025 te worden gestart met de werkzaamheden.

Context Vlieland

In 2021 heeft de gemeenteraad van de gemeente Vlieland haar TVW 1.0 Vlieland vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe Vlieland denkt duurzaam te gaan verwarmen. Voor het opstellen van de TVW 1.0 zijn analyses gemaakt van wat mogelijk is op en voor Vlieland om duurzaam te gaan verwarmen. Op basis van deze eerste analyses is een aanpak vastgesteld voor Vlieland tot 2030:

- 1) Inzetten op verminderen van de energievraag (door isoleren)
- 2) Uitvoeren van pilotprojecten duurzame warmtevoorziening
- 3) Na 2030 keuze maken hoe op Vlieland duurzaam te verwarmen.

De TVW Vlieland is inmiddels bijna 5 jaar oud en dient conform de afspraken te worden geactualiseerd. Voor de actualisatie worden ook uitgangspunten wederom nader bekeken omdat techniek en inzichten afgelopen 5 jaar zich verder ontwikkeld hebben.

Kaders

Voor het opstellen van het nieuwe warmteprogramma voor Vlieland zal gebruik worden gemaakt van de handreiking van NPLW (Nationaal Platform Lokale Warmtetransitie) en zal minimaal alle verplichte onderdelen bevatten waaraan een warmteprogramma moet voldoen.

Kader voor het nieuwe warmteprogramma zijn ook de ambities die de gemeenteraad in 2023 heeft vastgesteld met het 'Beleid en Meerjarenprogramma Duurzame Ontwikkeling 2023-2027'. Die ambities zijn:

- Klimaatneutraal in 2040
- Voor 2030 van het aardgas af en kansen grijpen
- Zoveel mogelijk energiebehoefte opwekken op eiland
- Stabiel energienetwerk hebben en houden
- 100% van de gemeentelijke gebouwen klaar voor de overstap naar aardgasvrij in 2030

De ligging van Vlieland, eiland in de Waddenzee, is bijzonder waardoor specifieke de Warmtetransitie specifieke uitdagingen kent. Zo zullen bijvoorbeeld ook de uitkomsten van de onderzoeken die in het kader van de aanvoer van energie (de zogenoemde wadkabel-onderzoeken) afgelopen jaren zijn uitgevoerd meegenomen worden als basis voor het opstellen van het nieuwe warmteprogramma.

Proces

De TVW van de gemeente Vlieland en Terschelling zijn destijds als gezamenlijke opdracht uitbesteed aan een adviesbureau. Resultaat van de samenwerking was dat veel kennis kon worden gedeeld en kosten konden worden bespaard, immers de situaties op beide eilanden is vergelijkbaar en die kennis kan worden gedeeld en hoeft niet twee maal te worden uitgezocht. Er was destijds voldoende ruimte om de specifieke situatie voor Vlieland mee te nemen. Dat gold ook voor het participatieproces, die zijn destijds ook gescheiden per eiland uitgevoerd.

Gezien de goede ervaringen hebben Terschelling en Vlieland besloten wederom gezamenlijk een uitbesteding te doen voor het opstellen van een warmteprogramma. Naast begeleiding van een adviesbureau maken we ook gebruik van het hulpprogramma van het NPLW (Nationaal Platform Lokale Warmtetransitie) en de samenwerking in de FET (Friese Energie Tafel).

Na aanbesteding zal een meer gedetailleerde planning worden opgemaakt met de opdrachtnemer in samenwerking met de opdrachtgevers.

Het gezamenlijke project zal worden aangestuurd door een projectgroep bestaande uit een ambtelijke vertegenwoordiger van de gemeente Vlieland en een ambtelijke vertegenwoordiger van Terschelling. Voor de meer specifieke onderdelen zoals participatie en specifieke eilandersituatie vindt aansturing plaats door de ambtelijke vertegenwoordiger van het betreffende eiland.

Een warmteprogramma opstellen is een intensief proces en wordt daarom vroegtijdig opgestart. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 is gekozen om de voorbereiding van het warmteprogramma voor maart 2026 uit te voeren en de definitieve keuzes voor te leggen na de verkiezingen aan de nieuwe raad.

Resultaat

Een warmteprogramma waarin duidelijkheid wordt geboden over het tijdsplan en de mogelijke alternatieve warmtetechnieken in de verschillende gebieden en wijken. Ook zal antwoord worden gegeven op vragen als bijvoorbeeld: wil de gemeente de aanwijsbevoegdheid inzetten om het transport van aardgas te beëindigen?

Het warmteprogramma heeft verschillende functies:

- Het is een verplicht programma. Die verplichting stelt inhoudelijke vereisten en procedurele eisen voor het programma onder de Omgevingswet.
- Het is de start van de gebiedsgerichte aanpak. De gemeentes geven daarmee invulling aan de afspraken in het Klimaatakkoord door duidelijkheid te bieden over het tijdsplan en de mogelijke alternatieve warmtetechnieken in de gemeentelijke gebieden. Het eventueel inzetten van de aanwijsbevoegdheid (op termijn transport van aardgas stoppen in een gespecificeerd gebied) wordt gefundeerd onderbouwd en gecommuniceerd. In de gebiedsgerichte aanpak en het juridisch planproces moet er dan extra aandacht zijn voor de gevolgen van het inzetten van die aanwijsbevoegdheid in relatie tot het warmteprogramma.
- Het warmteprogramma beschrijft de gemeentelijke plannen voor de komende jaren. Hierdoor weet iedereen wat er gaat gebeuren in een gebied en kunnen eigen verduurzamingskeuzes worden afgestemd op het toekomstige warmtealternatief. Ook partners, zoals woningcorporaties en netbeheerders, kunnen hiermee rekening houden in hun plannen.
- Het biedt houvast voor de communicatie over de Warmtetransitie. Communicatie en verwachtingsmanagement zijn zeer belangrijk in dit proces. Het warmteprogramma biedt houvast bij het managen van verwachtingen en communiceren over de Warmtetransitie richting professionele partners, bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Daarnaast:

Het warmteprogramma geeft inzicht in de voortgang van de Warmtetransitie. Het bevat een rapportage van voortgang van en de plannen voor de lokale Warmtetransitie. Als gemeente kun je daardoor over de plannen voor de komende 10 jaar en de voortgang van de plannen uit het vorige warmteprogramma rapporteren. Dit helpt partners en de landelijke overheid om ondersteuning te bieden.

Participatie

De participatie is een zeer belangrijk onderdeel van het proces en project waarbij met volgende doelgroepen vroegtijdig informeren, meenemen en betrekken:

- woningeigenaren, -huurders en utiliteitsgebouweigenaren
- de gemeenteraad
- ondernemers
- overige belangrijke stakeholders: Te denken valt aan de energievoorziening, de netbeheerder, Provincie Fryslân, woningbouwcoöperatie enz.

Het participatieproces zal nog nader worden uitgewerkt en is een deel van de uitvraag.

Financiën

Het warmteprogramma is een verplicht programma dat elke 5 jaar dient te worden geactualiseerd. In het Meerjarenprogramma Duurzame Ontwikkeling 2023-2027 zijn middelen gereserveerd voor de uitvoering van de ambities voor duurzame energie. In de reservering is rekening gehouden met het

opstellen van een warmteprogramma in de periode 2025-2026. De kosten voor het opstellen worden geschat op circa 30.000 euro,- en komen ten laste van EP000407.

Planning

Startnotitie in gemeenteraad	mei 2025
Uitwerken warmteprogramma o.b.v. extern bureau	juni 2025 - augustus 2026
Participatietraject	oktober 2025 – augustus 2026
Besluitvorming college en raad	september – december 2026